

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ КОРИСТУВАЧА

FORMING OF USER INFORMATION CULTURE

ELŻBIETA KIEREJCZUK
ANNA SIDORCZUK
ANNA GOGIEL-KUŹMICKA
Biblioteka Politechniki Białostockiej
Białystok (Polska)

EDUKACJA BIBLIOTECZNA UŻYTKOWNIKÓW BIBLIOTEKI POLITECHNIKI BIAŁOSTOCKIEJ

Biblioteki akademickie od wielu lat realizują zadania edukacyjne w postaci przysposobienia bibliotecznego, zajęć ze źródeł informacji dla dyplomantów i doktorantów, lekcji bibliotecznych, itp. Dzięki takim działaniom wspomagają proces kształcenia prowadzony przez uczelnie, promują własne zbiory i usługi, budują pozytywny wizerunek swojej instytucji. Mają przez to znaczący wpływ na kształtowanie społeczeństwa informacyjnego, w którym wiedza i informacja są niezwykle cenne. Zarówno treść szkoleń bibliotecznych, jak i ich forma z biegiem lat podlegały istotnym przemianom. Ten proces obserwujemy między innymi w ostatnich dwóch dziesięcioleciach, gdzie czynnikiem wpływającym na zmiany był rozwój technologii. Zintegrowane systemy biblioteczne, zdalny dostęp do baz, platformy e-learningowe i nowoczesne urządzenia ułatwiające obsługę czytelników zobligowały biblioteki do modyfikacji sposobu edukacji użytkowników. Tradycyjne metody nauczania w formie wykładu, ćwiczeń praktycznych zostały wzbogacone o tzw. elementy e-learningu. Przyczyniło się to do wypracowania nowej formy szkoleń bibliotecznych, zwanej w literaturze przedmiotu *blended learning* (nauczanie mieszane, komplementarne). Z założenia modele i formy kształcenia powinny wyrobić w użytkownikach nawyk skutecznego wyszukiwania i porządkowania informacji, selekcji i krytycznej oceny otrzymanych wyników wyszukiwania oraz korzystania z nich. Te działania są zgodne z koncepcją *information literacy* (kompetencje informacyjne, edukacja informacyjna, umiejętności informacyjne, alfabetyzacja informacyjna). Kompetencje informacyjne obok umiejętności ustawicznego kształcenia się są podstawowym czynnikiem aktywnej partycypacji w społeczeństwie informacyjnym. Przed bibliotekami akademickimi stoi więc Ważne zadanie, by przygotować użytkowników nie tylko do samodzielnego metodycznego wyszukiwania, lecz również konieczność przeanalizowania ich potrzeb informacyjnych, przewidywania kierunków rozwoju tych potrzeb oraz opracowania skutecznych sposobów ich zaspokojenia.

Współczesna biblioteka akademicka to miejsce szczególne, gdzie spotykają się użytkownicy będący na różnych etapach swojej drogi ku wiedzy. Zadaniem bibliotekarzy jest prezentacja mnogości źródeł informacji dostępnych głównie w zasobach informacyjnych bibliotek wykorzystując, przy tym narzędzia informacyjno-komunikacyjne. Dlatego edukacja biblioteczna w Bibliotece Politechniki Białostockiej ma zróżnicowany charakter pod względem formy i zakresu przekazywanych treści, dostosowany do odbiorcy. Biblioteka poprzez swoje działania stara się być ważnym centrum informacji zarówno środowiska akademickiego, jak i lokalnej

społeczności. Artykuł opisuje działania bibliotekarzy podejmowane w Bibliotece Politechniki Białostockiej wśród różnych grup użytkowników: studentów, dzieci (w ramach Podlaskiego Uniwersytetu Dziecięcego) oraz innych okazjonalnych odbiorców, w celu podniesienia ich kompetencji i kształcenia umiejętności informacyjnych.

ЕЛЬЖБСТА КСРЕЙЧУК

АННА СІДОРЧУК

АННА ГОГЄЛЬ-КУЗЬМІЦЬКА

Бібліотека Білостокського технічного університету
м. Білосток (Польща)

БІБЛІОТЕЧНЕ НАВЧАННЯ КОРИСТУВАЧІВ У БІБЛІОТЕЦІ БІЛОСТОКСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Наукові бібліотеки протягом багатьох років реалізують освітню функцію, шляхом проведення занять з бібліотечної підготовки, семінарів по вивченню джерел інформації для дипломників і аспірантів, бібліотечних уроків та ін. Завдяки такій діяльності здійснюється підтримка навчального процесу, промоція власних фондів і послуг, підтримка позитивного іміджу навчального закладу. Таким чином, формується локальна інформаційна спільнота. Часові зміни і розвиток технологій впливали, як на зміст, так і організаційні форми проведення бібліотечних навчань. Найбільш відчутним цей процес став протягом останніх двадцяти років. Нові тренди, такі як інтегровані бібліотечні системи, віддалений доступ до баз даних, онлайніві навчальні платформи і сучасні пристрої для обслуговування користувачів зумовлюють модифікацію способів навчання. Традиційні методи оповідного характеру доповнюються практичними заняттями з елементами навчання у мережі. Так, постає нова форма бібліотечних занять (у фаховій термінології *blended learning – змішане*) – інтегроване навчання. Його основним завданням є розвиток навиків ефективного пошуку і упорядкування інформації, селективності і критичного оцінювання даних та уміння використати отримані результати. Ця діяльність, згідно з концепцією *information literacy (інформаційної грамотності)* поглиблює у користувачів інформаційну компетентність – один із головних чинників партиципації інформаційного суспільства.

Перед науковими бібліотеками постає завдання підготувати користувачів до методів самостійного пошуку, і одночасно, проаналізувати їхні інформаційні потреби з метою прогнозування напрямів розвитку інформаційних ресурсів і ефективних способів задоволення потреб у роботі з ними.

Наукова бібліотека – це осередок, де зустрічаються читачі, які перебувають на різних етапах інформаційної компетенції. Завдання бібліотекаря полягає у розвитку навичок використання інформаційно-комунікаційних інструментів для роботи з великою кількістю доступних джерел інформації.

Бібліотечне навчання, організоване у бібліотеці Білостокського технічного університету, полягає в індивідуальному підході з використанням форм, методів і змістового наповнення, орієнтованого на кожного користувача. Бібліотечні працівники своєю діяльністю демонструють бажання бути центром інформації не тільки для наукової спільноти, але і для місцевої громади. У доповіді висвітлено види діяльності, скеровані до різних груп користувачів: студентів, дітей (у рамках Підляського дитячого університету) та інших випадкових клієнтів з метою формування у них інформаційної компетенції та навичок.

**ELŻBIETA KIEREJCZUK
ANNA SIDORCZUK
ANNA GOGIEL-KUŹMICKA**

Library of Bialystok University of Technology
Białystok (Poland)

LIBRARY EDUCATION OF USERS OF LIBRARY OF BIALYSTOK UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

For many years academic libraries have been carrying out educational tasks in the form of library adoption, classes of information resources, library classes, etc. Thanks to such activities they support the educational process run by universities, promote library collections and services, and build a positive image of the institution. Libraries have a significant influence on the formation of information society, where knowledge and information are extremely valuable. The content of the library training and their form over the years have changed significantly. This process has been observed, for example, in the last two decades, where technology development has been the main force of change. Integrated library systems, remote access to databases, e-learning platforms and modern library facilities have obliged libraries to modify the way of users education. Traditional teaching methods in the form of lectures, practical exercises have been enriched with elements of eLearning. This contributed to the development of a new form of library training, known in literature as the blended learning (complementary learning). Models and forms of education should provide users with an effective way to search and organize the information, as well as select and evaluate critically search results and finally use of results, which users receive. These activities are in line with information literacy. And information literacy as well as lifelong learning is a key factor for active participation of people in the information society. It is important task especially for academic libraries to prepare users not only for their own methodical search, but also for analysing users information needs and anticipation of the direction of user's needs, as well as developing effective ways of addressing them.

The modern academic libraries are special places where users are at different stages of their journey to knowledge. The task of librarians is to present a multitude of sources of information available mainly in the library's information resources by usage of information and communication tools. That is why library education in the Library of Bialystok University of Technology has different form and content. It is tailored to the recipient needs. The library, through its efforts, strives to be an important centre of information for both the academic and local community. This article describes the activities of librarians of the Library of Bialystok University of Technology among different user groups: students, children of Podlaskie Children's University and other occasional recipients, in order to improve their skills and information literacy.

ШЕСТОПАЛОВА ОКСАНА

Бібліотека Криворізького державного
педагогічного університету
м. Кривий Ріг (Україна)

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНИХ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕКИ ВНЗ

В статті розкрито такі широкі поняття, як «інформатизація суспільства» та «інформатизація освіти». Зазначено, що формування сучасного інформаційного суспільства стало результатом чотирьох інформаційних революцій, з відомостями про які можна ознайомитись у статті.